

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ	8
1.1. Поняття та економічна природа корпоративного управління	8
1.2. Суб'єкти та об'єкти корпоративного управління	12
1.3. Типи корпоративних підприємств	13
1.4. Міжнародні стандарти корпоративного управління	15
1.5. Сучасні системи та моделі корпоративного управління	17
1.6. Принципи корпоративного управління в Україні	26
РОЗДІЛ 2. ГОСПОДАРСЬКІ ТОВАРИСТВА ЯК ОБ'ЄКТ	
КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ	43
2.1. Поняття та економічні риси господарських товариств	43
2.2. Порядок створення господарських товариств	45
2.3. Установчі документи господарських товариств	47
2.4. Засновники та учасники господарських товариств	48
2.5. Товариства з обмеженою відповідальністю	49
2.6. Товариства з додатковою відповідальністю	54
РОЗДІЛ 3. АКЦІОНЕРНІ ТОВАРИСТВА В УКРАЇНІ	56
3.1. Характерні риси акціонерних товариств	56
3.2. Типи акціонерних товариств	57
3.3. Створення та заснування акціонерного товариства	59
3.4. Статут акціонерного товариства	62
3.5. Права та обов'язки акціонерів товариства	63
3.6. Виділ та припинення акціонерного товариства	65
3.7. Ліквідація акціонерного товариства	69
РОЗДІЛ 4. УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМ КАПІТАЛОМ	
ТА ВІДНОСИНИ ВЛАСНОСТІ	71
4.1. Сутність корпоративної власності	71
4.2. Економічна роль статутного капіталу	73
4.3. Формування капіталу підприємств корпоративного типу	74
4.4. Викуп акціонерним товариством розміщених ним цінних паперів ..	77
4.5. Вплив відносин власності на рівень контролю над товариством	79
РОЗДІЛ 5. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ	
ТА ПОРЯДОК ЇХ РОБОТИ	85
5.1. Загальні збори акціонерного товариства	85
5.2. Наглядова рада акціонерного товариства	95

5.3. Виконавчий орган акціонерного товариства	98
5.4. Ревізійна комісія акціонерного товариства	100
РОЗДІЛ 6. ВНУТРІШНЬОКОРПОРАТИВНА СИСТЕМА	
УПРАВЛІННЯ	104
6.1. Побудова системи внутрішньокорпоративного управління	104
6.2. Відносини учасників товариства	107
6.3. Значний правочин та правочин, щодо вчинення якого є заінтересованість	110
6.4. Основні положення щодо формування організаційних структур	113
6.5. Система корпоративного контролю	114
6.6. Корпоративна культура	116
РОЗДІЛ 7. ЕЛЕМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ	
ТА ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОРПОРАЦІЇ	119
7.1. Внутрішньокорпоративне регулювання руху акціонерного капіталу	119
7.2. Управління працею в корпорації	123
7.3. Стимулювання персоналу корпорації	128
7.4. Виплата дивідендів в акціонерному товаристві	132
7.5. Договірна робота в корпорації	134
РОЗДІЛ 8. ЦІННІ ПАПЕРИ ТА ЇХ РОЛЬ В КОРПОРАТИВНОМУ	
УПРАВЛІННІ	136
8.1. Цінні папери та їх класифікація	136
8.2. Акції, їх види та властивості	138
8.3. Облігації та їх види	141
8.4. Інші цінні папери, що найчастіше використовуються в корпоративному секторі України	144
8.5. Емісія цінних паперів	147
РОЗДІЛ 9. ФОНДОВИЙ РИНОК	154
9.1. Суть фондового ринку та його учасники	154
9.2. Професійна діяльність на фондовому ринку	155
9.3. Саморегулівні організації професійних учасників фондового ринку	159
9.4. Фондова біржа та порядок її роботи	160
РОЗДІЛ 10. ІНСТИТУТИ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ	174
10.1. Поняття та особливості функціонування інститутів спільного інвестування	174
10.2. Типи та види інститутів спільного інвестування	177
10.3. Корпоративний інвестиційний фонд	180
10.4. Пайовий інвестиційний фонд	186
10.5. Особливості венчурних інвестиційних фондів	192
10.6. Управління активами інститутів спільного інвестування	194

10.7. Зберігання активів та облік прав власності на цінні папери інститутів спільного інвестування	198
10.8. Порядок та обсяг розкриття інформації інститутів спільного інвестування	199
РОЗДІЛ 11. НАЦІОНАЛЬНА ДЕПОЗИТАРНА СИСТЕМА	202
11.1. Сутність та структура Національної депозитарної системи	202
11.2. Учасники Національної депозитарної системи	205
11.3. Правове регулювання депозитарної діяльності	208
11.4. Порядок переходу права власності на корпоративні права	211
РОЗДІЛ 12. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРУ	214
12.1. Органи державного регулювання корпоративного сектору	214
12.2. Державне регулювання ринку цінних паперів	216
12.3. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку	219
12.4. Відповідальність за правопорушення на ринку цінних паперів	229
12.5. Антимонопольна діяльність в корпоративному секторі	232
12.6. Управління державним корпоративним сектором та корпоративними правами держави	237
РОЗДІЛ 13. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ В КОРПОРАТИВНОМУ СЕКТОРІ	250
13.1. Роль та значення розкриття інформації в акціонерному товаристві .	250
13.2. Зберігання документів акціонерного товариства та інформація про товариство	251
13.3. Принципи розкриття інформації про акціонерні товариства	252
13.4. Порядок розкриття інформації на фондовому ринку	258
13.5. Захист інформації про акціонерне товариство	261
ДОДАТКИ.....	266
СЛОВНИК ЗАКОНОДАВЧИХ ТЕРМІНІВ	337
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	353

ПЕРЕДМОВА

Підприємства корпоративного типу, а саме акціонерні товариства та товариства з обмеженою відповідальністю є основною формою підприємницьких структур, що забезпечують розвиток ринкової економіки, що підтверджується як світовим, так і вітчизняними досвідом.

Забезпечення успішної діяльності корпорації полягає у їх доступі до інвестиційних ресурсів. Водночас вони не можуть розраховувати на довіру інвесторів та надходження зовнішнього фінансування, якщо не буде вжито заходів щодо запровадження ефективного корпоративного управління, а саме, належного захисту прав інвесторів, надійних механізмів управління та контролю, відкритості та прозорості у своїй діяльності.

У рамках корпоративного управління визначається, яким чином інвестори здійснюють контроль за діяльністю менеджерів, а також яку відповідальність несуть менеджери перед інвесторами за результати діяльності підприємства. Належна система корпоративного управління дозволяє інвесторам бути впевненими у тому, що керівництво розумно використовує їх інвестиції для фінансово-господарської діяльності і, таким чином, збільшується вартість частки участі інвесторів у капіталі.

В сучасному корпоративному управлінні знаходить своє використання поєднання глибинних корпоративних якостей, спільної діяльності з сучасними методами менеджменту в спеціальних бізнес-напрямах. Варіантів такого «поєднання» стільки, скільки специфічних підприємств і організацій існує в економіці тієї або іншої країни.

Корпоративне управління можна розглядати, як складний комплекс пов'язаних між собою механізмів різної природи: організаційно-правових, економічних, мотиваційних, соціально-психологічних, кожен із яких має специфічний набір важелів, заходів, форм впливу на діяльність корпорації, що роблять її унікальним явищем. Наведений перелік не вичерпує всього списку елементів корпоративного управління, але дозволяє стверджувати, що реальне корпоративне управління є складним процесом, що само по собі вже є певним бар'єром у застосуванні та освоєнні без необхідної підготовки об'єкта та суб'єкта управління.

Ефективне корпоративне управління не обмежується виключно відносинами між інвесторами та менеджерами, а передбачає також урахування законних інтересів та активну співпрацю із заінтересованими особами, які мають легітимний інтерес у діяльності корпорації (працівниками, спожива-

чами, кредиторами, державою, громадськістю тощо). Це пов'язано з тим, що підприємство корпоративного типу не може існувати незалежно від суспільства, в якому воно функціонує, і кінцевий успіх його діяльності залежить від внеску всіх заінтересованих осіб.

Проте, у стосунках між усіма зацікавленими особами завжди є місце для потенційного конфлікту інтересів. Відповідно, сутністю корпоративного управління є система відносин між інвесторами (власниками) корпорації, його менеджерами, а також іншими заінтересованими особами для забезпечення його ефективної діяльності, рівноваги впливу та балансу інтересів учасників корпоративних відносин.

Отже, постає необхідність навчання майбутніх спеціалістів особливостей ефективного корпоративного управління. Крім того, постійні зміни, що відбуваються в механізмах корпоративного управління та роботі фондового ринку пред'являють нові вимоги до професійної підготовки та рівня знань як керівників, менеджерів, так і акціонерів.